

Chambre des Représentants

SESSION 1966-1967

16 FÉVRIER 1967

PROJET DE LOI

portant modification de l'article 551, 5°,
du Code pénal.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. BOHY.

MESDAMES, MESSIEURS,

Ce projet a pour origine une proposition de loi visant à modifier l'article 551, 5°, du Code pénal.

Le but de cette proposition est d'exonérer l'entrepreneur d'éclairer les échafaudages établis sur la partie de la voie publique réservée aux piétons, pour autant :

- 1° qu'ils n'occupent pas la totalité du trottoir;
- 2° qu'il y ait un éclairage public.

Déjà en 1962, pareille proposition fut déposée. Fort sage-ment, les Ministères de la Justice, des Communications, de l'Intérieur et des Travaux publics furent consultés. Tous les avis recueillis auprès des parquets généraux des trois Cours d'Appel, des parquets et des tribunaux qui en dépen-

(1) Composition de la Commission :

Président : M. De Gryse.

A. — Membres : MM. Charpentier, Cooreman, De Gryse, Duerinck, Hermans, Lefère, Lindemans, Remacle, Saint-Remy. — MM. Boel, Bohy, De Keuleneir, Gruselin, Mathys, Pierson, Terwagne, Vranckx. — MM. Coulonvaux, Defraigne, Jeunehomme, Kempinaire, Van Lidth de Jeude. — M. Leys.

B. — Suppléants : MM. Gribomont, Kiebooms, Meyers, Parisis, Van Lindt. — MM. Glinne, Lamers, Nyffels, Van Heupen. — MM. Lerouge, Olivier, Pede. — M. Van der Elst.

Voir :

232 (1965-1966) :

— N° 1 : Projet transmis par le Sénat.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1966-1967

16 FEBRUARI 1967

WETSONTWERP

tot wijziging van artikel 551, 5°,
van het Strafwetboek.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER BOHY.

DAMES EN HEREN.

Dit ontwerp was oorspronkelijk een wetsvoorstel tot wijziging van artikel 551, 5°, van het Strafwetboek.

Het voorstel strekte ertoe de ondernemer te ontheffen van de verplichting om de steigers te verlichten, die opgericht zijn op het voor de voetgangers voorbehouden gedeelte van de openbare weg, voor zover :

- 1° de steigers niet het ganse voetpad in beslag nemen;
- 2° er openbare verlichting is.

Reeds in 1962 werd een dergelijk voorstel ingediend. Heel wijselijk werd toen het advies ingewonnen van de Ministeries van Justitie, Verkeerswezen, Binnenlandse Zaken en Openbare Werken. Alle adviezen die ingewonnen werden bij de parketten-generaal van de drie Hoven van

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer De Gryse.

A. — Leden : de heren Charpentier, Cooreman, De Gryse, Duerinck, Hermans, Lefère, Lindemans, Remacle, Saint-Remy. — de heren Boel, Bohy, De Keuleneir, Gruselin, Mathys, Pierson, Terwagne, Vranckx. — de heren Coulonvaux, Defraigne, Jeunehomme, Kempinaire, Van Lidth de Jeude. — de heer Leys.

B. — Plaatsvervangers : de heren Gribomont, Kiebooms, Meyers, Parisis, Van Lindt. — de heren Glinne, Lamers, Nyffels, Van Heupen. — de heren Lerouge, Olivier, Pede. — de heer Van der Elst.

Zie :

232 (1965-1966) :

— N° 1 : Ontwerp door de Senaat overgezonden.

dent et des administrations des quatre Départements intéressés, sont, *unanimentement*, sans la moindre exception, restriction ou nuance, rigoureusement hostiles à cette réforme.

La Commission de la Justice a été unanime à se rallier à ces avis défavorables.

1) D'abord, qu'est-ce qu'un éclairage public suffisant ?

Il n'est pas un automobiliste qui, ayant gardé ses phares de croisement allumés dans une agglomération, n'ait reçu les observations d'un verbalisant trop zélé, alors que lui-même estimait que sa propre sécurité et celle des autres usagers, exigeaient qu'il supplée par les moyens du bord à un éclairage public nettement insuffisant.

2) Le grand argument des auteurs de la proposition est qu'il est permis de laisser un véhicule sur la voie publique sans lumière, dès l'instant où il y a un éclairage public.

L'argument est sans valeur. Sans valeur vis-à-vis du piéton qui n'a pas à emprunter, sauf circonstances particulières qui mettent son attention en éveil, la partie carrossable de la voie publique, sans valeur, vis-à-vis des conducteurs de véhicules, lesquels, outre qu'ils ont des moyens d'éclairage propres, et que les véhicules à l'arrêt sont munis de catadioptrés, savent qu'ils risquent toujours, dans une agglomération, de trouver sur leur parcours des véhicules à l'arrêt.

3) Enfin, l'une des autorités consultées dit très justement : « dans de nombreux cas, les piétons seront contraints d'emprunter la chaussée pour contourner l'obstacle se trouvant sur le trottoir; l'éclairage des échafaudages est, dans ce cas, susceptible d'attirer l'attention des conducteurs sur cette situation ».

Bien d'autres arguments sont encore invoqués et, notamment, que le piéton a le droit de compter sur un trottoir entièrement dégagé, et d'exiger dès lors que toute anomalie lui soit signalée; qu'on peut être piéton et ne pas avoir toutes les qualités physiques qu'on est en droit d'attendre d'un conducteur de véhicule, etc...

Quel est par contre l'intérêt de la proposition ? Économique ? Pourquoi les entrepreneurs urbains seraient-ils avantagés par rapport aux entrepreneurs des voiries rurales, de qui on exige, et à juste titre, un éclairage efficace et visible à une distance importante ?

Aussi bien, les frais qu'entraîne l'obligation prévue à l'article 551, 5e du Code pénal, font partie des frais généraux de l'entrepreneur, et sont un des facteurs de l'établissement de son prix de revient.

Quelque considération qu'on puisse avoir pour pareils intérêts particuliers, ils ne sauraient être mis en balance avec la sécurité des piétons et le devoir de ne pas voir augmenter les risques, déjà trop nombreux, de la circulation contemporaine.

Le présent projet a été rejeté par 13 voix contre 3.

Le Rapporteur.

G. BOHY.

Le Président.

A. DE GRUYSE.

beroep, de ervan afhangelende parketten en rechtbanken en het bestuur van de vier betrokken Departementen, staan *alle* zonder uitzondering, zonder enige beperking of schakering, absoluut afwijzend tegenover die hervorming.

De Commissie voor de Justitie heeft zich eenparig bij die ongunstige adviezen aangesloten.

1) Wat is, om te beginnen, een voldoende openbare verlichting ?

Welke automobilist, die zijn kruislichten had laten branden in een agglomeratie, kreeg geen opmerkingen te horen van een al te ijverig verbalisant, alhoewel hijzelf vond dat hij voor eigen veiligheid en voor die van de overige weggebruikers van zijn eigen middelen gebruik moest maken om een blijkbaar ontoereikende openbare verlichting te versterken ?

2) Het grote argument van de auteurs van het voorstel is dat het geoorloofd is een voertuig onverlicht op de openbare weg te parkeren als er een openbare verlichting is.

Dit argument is waardeloos. Waardeloos ten aanzien van de voetganger die, behalve in bijzondere omstandigheden welke al zijn aandacht vergen, niet op de rijbaan van de openbare weg dient te lopen, waardeloos ten aanzien van bestuurders van voertuigen, die — benevens het feit dat zij over eigen verlichtingsmiddelen beschikken en dat de stationerende voertuigen voorzien zijn van reflectoren — wel weten dat in een agglomeratie steeds het gevaar bestaat, dat zij stationerende voertuigen op hun weg kunnen ontmoeten.

3) Ten slotte zegt een van de geraadpleegde overheids-personen zeer terecht : « in talrijke gevallen zijn de voetgangers genoopt op de openbare weg te lopen om een hindernis op de straatstoep uit de weg te gaan, in welk geval de verlichting van de steigers de aandacht van de bestuurders van voertuigen op deze toestand kan trekken ».

Er werden nog tal van andere argumenten aangevoerd, onder meer dat de voetganger het recht heeft over een volledige vrije straatstoep te beschikken en dus te eisen dat zijn aandacht gevestigd wordt op elke ongewone toestand; dat men voetganger kan zijn zonder over alle lichamelijke eigenschappen te beschikken, die terecht mogen verwacht worden van een bestuurder van een voertuig enz...

Waar is daarentegen het belang van het voorstel in gelegen ? Heeft het een economisch belang ? Waarom zouden de stedelijke aannemers bevoordeeld worden ten opzichte van de aannemers van wegenwerken op het platteland, waar men terecht een doelmatige en op grote afstand zichtbare verlichting eist.

Bovendien maken de kosten, verbonden aan de in artikel 551, 5e, van het strafwetboek voorgeschreven verplichting, deel uit van de algemene kosten van de aannemer, en zij zijn één van de factoren welke in aanmerking worden genomen bij het opmaken van zijn kostprijs.

Ongeacht de waardering die men voor dergelijke particuliere belangen kan hebben, zij kunnen niet opwegen tegen het argument van de veiligheid der voetgangers en de plicht om de reeds zo talrijke gevaren welke het huidige verkeer oplevert niet verder te vermeerderen.

Dit ontwerp is met 13 tegen 3 stemmen verworpen.

De Verslaggever.

G. BOHY.

De Voorzitter.

A. DE GRUYSE.